

Prioritetinės 4 krypties įgyvendinimas Suomijoje

Priemonių Suomijoje įgyvendinimo sistema tik iš dalies centralizuota, tačiau nepaprastai veiksminga. Projektus siūlo ir atrinka žvejybos regionų vietinės veiklos grupės (FLAG), tačiau galutinai juos patvirtina ir mokėjimus atlieka tarpinės įstaigos regioniniai biurai. Dėl tarpinės įstaigos ir FLAG artumo bei tarpusavio pasitikėjimo projektai patvirtinami per šešias savaites nuo pateikimo FLAG dienos, o kartais net ir greičiau. Suomijos FLAG kaip savo teisės subjektais naudojami jau veikiančiomis organizacijomis, kurios atlieka didžiąją dalį administracinių užduočių. FLAG darbuotojams buvo suteikta galimybė visą dėmesį skirti tam, kad būtų sutelktos ir remiamos vietinės suinteresuotos šalys rengiant projektus, naudingus žuvininkystės sektoriui ir atitinkamai teritorijai.

Darbo tvarka: administracinės sistemos ir kompetencijos sritys

Valdymo institucija (VI). Prioritetinės 4 krypties valdymo institucija Suomijoje yra Žemės ūkio ir žuvininkystės ministerija. Ji nustatė žvejybos regionams taikomus kriterijus ir atrinko strategijas bei partnerystes, kurios būtų finansuojamos siekiant tapti FLAG. Prioritetinei 4 kryptčiai ministerija skyrė 9 proc. Suomijos EŽF biudžeto lėšų ir numatė šiuo laikotarpiu skirti nacionalinį bendrą finansavimą. Siekdama užtikrinti, kad vietos lygmens veiksmais būtų prisidedama prie nacionalinės žuvininkystės ir akvakultūros plėtros strategijos įgyvendinimo, ji taip pat apibrėžė išsamius projektų tinkamumo kriterijus, kuriais vadovaujantis būtų galima remti FLAG. Nacionaliniu lygmeniu veikia sertifikavimo ir audito institucijos, teikiančios ataskaitas Europos Komisijai.

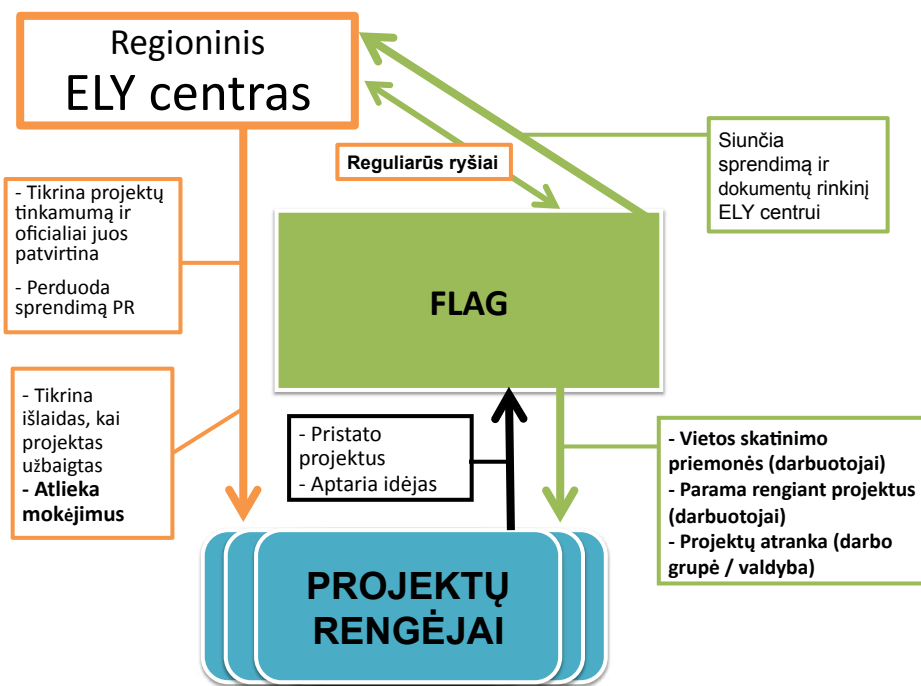
Tarpinė įstaiga atsako už programos administravimą, o įgaliojimai teikti išmokas naudos gavėjams deleguoti 12 regioninių ELY centrų. Šie centrai gauna paraiškas dėl jų regione veikiančių FLAG atrinktų projektų finansavimo ir, prieš patvirtindami projektus oficialiai, patikrina jų tinkamumą. ELY centras, patvirtinęs projektą, kontroliuoja ir jo įgyvendinimą, taip pat atlieka mokėjimus tiesiogiai naudos gavėjui. Jie taip pat įpareigoti valdymo institucijai teikti patvirtintų projektų, atliktų mokėjimų ir vertinimo rezultatų ataskaitas.

Žuvininkystės vietos veiklos grupė (FLAG) patvirtinama valdymo institucijos, o jos uždavinys – įgyvendinti vietos vystymosi strategiją. Suomijos FLAG kaip savo teisės subjektais naudojami jau veikiančiomis organizacijomis (kai kuriais atvejais programos LEADER grupėmis). FLAG darbuotojai, kuriems atlyginimą dažnai moka savi-valdybės, daugiausia dėmesio skiria šiems uždaviniams:

- › vietos vystymosi strategijai parengti
- › projektų pasiūlymų ir jų rengimo paramos priemonėms

- ▶ paraiškoms (kurios gali būti pateiktos bet kuriuo metu) neoficialiai patikrinti
- ▶ FLAG darbo grupei, t. y. ekspertų grupei, kuri parengia ir ratifikuoja FLAG strategiją, atranka projektus, užtikrina informacijos per savo tinklus sklaidą ir teikia FLAG veiklos ataskaitas, sušaukti (vidutiniškai kas 2 mėnesius).

Prioritetinės 4 krypties įgyvendinimo sistema Suomijoje

Tinkamos priemonės

Suomijos modelis – veiksminga ir efektyvi sistema, pagrįsta aiškiu vaidmens priskyrimu kiekvienam dalyviui. Pagrindinis jos pranašumas – tinkamas **valdžių atskyrimas**: ELY centras sprendžia tinkamumo reikalavimų, formalaus patvirtinimo ir mokėjimų klausimus, o FLAG užsiima klausimų, susijusių su projektu, kuriais įgyvendinama vietos vystymosi strategija, paketo parengimu.

Reguliarūs **FLAG ir ELY centro ryšiai ir artumas** veiksmingai užtikrina šių dviejų lygmenų organų aukšto lygmens tarpusavio pasitikėjimą, kuris savo ruožtu padeda kurti bendrumo siekiant tikslų jausmą. ELY centras retai atmeta FLAG atrinktus projektus ne vien dėl to, kad FLAG nuo pat pradžių patikrina projektų idėjų tinkamumą, bet ir dėl to, kad ELY centras žino, kokius projektus rengia FLAG, taigi visas problemas, susijusias su tinkamumu, stengiamasi išspręsti dar prieš įdedant daug darbo rengiant reikalavimų neatitinkantį projektą. Tokia veiklos praktika taip pat reiškia, kad, FLAG atrinkto projekto dokumentaciją pateikus ELY centrui, projektas oficialiai gali būti patvirtintas per gana trumpą laiką (1–5 savaites).

Tai, kad Suomijos FLAG įsteigtos jau veikiančių organizacijų pagrindu, reiškia, jog didžiąją dalį administracinių užduočių vykdo FLAG teisės subjektas (dažnai programos LEADER grupė), taigi FLAG vadovui suteikiama galimybė visą **dėmesį sutelkti į projektų vykdymą**. Suomijoje maždaug 20 proc. FLAG biudžeto, siekiančio 1 mln. EUR, skiriama projektų vykdymo ir paramos jiems reikmėms. Kartu siekiama tiesiogiai į veiklą įtraukti ir aktyviai skatinama teikti projektus bendruomenę, taip pat padedama parengti projektų dokumentaciją ir biudžetą. Be to, drauge rengiami projektai, kuriems skiriamos papildomos viešosios lėšos (kartais keletas milijonų eurų), įskaitant lėšas iš kitų EŽF prioritetinių krypčių. Negalima nuvertinti skatinimo priemonių reikšmės, nes Suomijoje jos buvo veiksmingos užtikrinant mažų įmonių dalyvavimą ir pateikiant daugelį projektų, kurie kitaip paprasčiausiai nebūtų buvę pateikti.

Problemos, kurias šis modelis padeda spręsti

Ši sistema pasirodė esanti veiksminga priemonė užtikrinant mažų įmonių dalyvavimą ir plėtojant įvairių žuvininkystės sektoriaus dalių bendradarbiavimą, nes atsidavę ir kvalifikuoti darbuotojai beveik visą dėmesį skiria projektų skatinimo priemonėms.

Taip pat, nustatant aiškiai apibrėžtus programos reikalavimus ir skirtingų dalyvių funkcijas, išvengiama pernelyg didelės administracinės naštos ir užduočių dubliavimosi, kuris kartais pasitaiko valdant ES lėšas, skirtas kitoms programoms ir šalims. Be to, modelis sustiprino pasitikėjimą, kuris reikalingas siekiant užtikrinti, kad decentralizuotai priimami sprendimai būtų gerbiami ir darbas nebūtų dubliuojamas baiminantis klaidų.

Ši gana paprasta administracinė sistema ir pasitikėjimas, atsiradęs tarp suinteresuotųjų šalių, sudaro aktyvaus ir lankstaus požiūrio į vietos vystymosi priemones sąlygas, daugiausia siekiant tenkinti poreikius, o ne vien tik vykdyti administracinius įpareigojimus.

Perkeliamumas ir įgyta patirtis

Suomijos pavyzdys rodo, kaip taikomas veiksmingas mechanizmas, skirtas vietos projektams rengti ir mažų projektų finansavimui naudoti gavėjams užtikrinti. ELY centro modelio pavyzdys rodo, kaip projektus tvirtina ir mokėjimus vykdo nacionalinė agentūra per savo regioninius skyrius, kurie su FLAG palaiko glaudžius ryšius, padedančius išvengti administracinių kliūčių ir delsimo. Bet kuriai nacionalinei administracijai, kuri neturi decentralizuotos priemonių įgyvendinimo sistemos, vertėtų išnagrinėti ELY centro modelį, leidžiantį nacionalinių išlaidų programas vykdyti labiau decentralizuotai.

Prioritetinės 4 krypties įgyvendinimas Suomijoje

- › 8 FLAG
- › Bendras prioritetinės 4 krypties biudžetas: 8 mln. EUR (3 606 000 EUR iš EŽF, t. y. 9 proc. Suomijos EŽF biudžeto)
- › Vidutiniškai 1 mln. EUR vienai FLAG 2007–2013 m. laikotarpiu
- › Iki 2012 m. gruodžio patvirtinti 249 vietiniai projektai
- › Daugiau informacijos apie Suomijos FLAG, jų partnerysčių sudėtį ir tikslus pateikiama interneto svetainėje [FARNET](#).
- › **Valdymo institucijos kontaktiniai duomenys:**
Timo Halonen, Žemės ūkio ir žuvininkystės ministerija, Žuvininkystės ir medžioklės departamentas
el. p. timo.halonen@mmm.fi
Tel. +358 295 162 411

Redaktorius: Europos Komisijos Jūrų reikalų ir žuvininkystės direktorato generalinis direktorius.

Garantijų atsakymas: nors Žuvininkystės ir jūrų reikalų generalinis direktoratas atsako už šio dokumento parengimą, jis neatsako už jo turinį ir negarantuoja duomenų tikslumo.